

Bydgoszcz, dnia 08 grudnia 2010 r.

RDOŚ.04.PN.6613-20-2/10/NG

SEKRETARIAT RDLP w Toruniu	
nr 3703	Podpis JWS-
Wpłynęło 10. 12. 2010	2/10.12.10
Zadekretowano 22	Data 10.12.10
Podpis	Alen.

Szanowny Pan

Janusz Kaczmarek

Regionalny Dyrektor

Lasów Państwowych w Toruniu

W odpowiedzi na wniosek z dnia 11 października 2010 roku, znak: ZZ-7019-72/10 w sprawie wydania opinii na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dla Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Miradz na lata 2006-2015, poniżej przedstawiam stanowisko tut. organu w przedmiotowej sprawie.

W związku z faktem, iż opiniowaniu podlega przyjęty już Plan Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opiniuje przedmiotowe dokumenty na zasadzie współpracy organów nie zaś w trybie art. 54 ww. ustawy.

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż zlecenie przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Toruniu analizy wpływu częściowo zrealizowanych założeń Planu oraz planowanych działań wynikających z tego dokumentu, na środowisko, w tym na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000, świadczy o dużym zaangażowaniu Lasów Państwowych w zachowanie bioróżnorodności komponentów przyrody przy jednoczesnej realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej.

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa znajdują się dwa obszary o znaczeniu dla Wspólnoty tj. „Jezioro Gopło” (PLH040007), „Pojezierze Gnieźnieńskie” (PLH300026) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Nadgoplańska” (PLB040004).

Opiniowaniu podlegają działania z zakresu gospodarki leśnej planowane do realizacji w latach 2010-2015.

Po zapoznaniu się z rozdziałem 5 pn. „Rozwiązania i wnioski do Planu” wnoszę następujące uwagi co do zasad wykonywania czynności gospodarczych, zaproponowanych przez zespół autorski przedmiotowej Prognozy w podrozdziale 5.6.

W punkcie 3 ww. rozdziału wyłącza się z użytkowania rębego, cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych zinwentaryzowane siedliska przyrodnicze we właściwym stanie ochrony (A), w tym bory i lasy bagienne (91D0).

Jednocześnie zgodnie z Tabelą nr 38 (str. 154), siedlisk tych nie zinwentaryzowano w stanie zachowania „A”. W związku z powyższym zapis ten w trakcie obowiązywania Planu nie znajduje zastosowania.

Nadmieniam przy tym, że przedmiotowa Prognoza miała dokonywać oceny oddziaływania na środowisko zamierzeń Planu dla Nadleśnictwa Miradz, a nie dla Nadleśnictwa Brodnica (str. 216). Zgodnie z Tabelą nr 41 (str. 176) stwierdzono, że realizacja rębni zupełnych na siedliskach przyrodniczych negatywnie oddziałuje na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 pn. „Pojezierze Gnieźnieńskie”. Natomiast w kolumnie pn. „Oddziaływanie łączne planowanych czynności...” w ww. Tabeli błędnie określono, że suma ww. zabiegów nie wpływa (ani dodatnio, ani ujemnie) na stan przedmiotowych siedlisk przyrodniczych.

W związku z powyższym proponuje się odstąpienie od realizacji rębni zupełnych (m. in. wydz. 75m, 105g) na rzecz rębni złożonych (II, III, IV) na zidentyfikowanych cennych siedliskach przyrodniczych, których stan zachowania został określony jako A, B, C.

Jednocześnie opiniuję pozytywnie przyjęcie składów gatunkowych dla nowo zakładanych upraw leśnych na zidentyfikowanych siedliskach przyrodniczych, przedstawionych w Tabeli nr 48 (str. 206), ustalonych na podstawie optymalnych składów gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych po uwzględnieniu w ww. Tabeli zespołu roślinnego *Galio-Carpinetum* (Jan Marek Matuszkiwecz, Warszawa 2007).

W Prognozie dokonano również oceny oddziaływania przewidzianych zabiegów na nieleśne siedliska przyrodnicze, a także gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów.

W stosunku do zapisów Prognozy odnoszących się do roślin objętych ochroną wnoszę następujące uwagi:

W Tabeli nr 34 (str. 123) w odniesieniu do torfowców, a także fiołka torfowego *Viola epipsila* (wymienionego w ww. Tabeli dwukrotnie z różnymi zaleceniami co do sposobów ochrony stanowisk) w strefie występowania ww. roślin nie należy prowadzić działań mogących zdegradować siedlisko.

W przedstawionych „Wytocznych...” (str. 211) dla ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych niewłaściwie zaproponowano zabiegi ochronne w zakresie regulacji stosunków wodnych dla niżej wymienionych zbiorowisk (podanych wraz z objaśnieniem).

Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* (6410) – kluczowym elementem niezbędnym dla zachowania siedliska jest naturalny reżim przepływów wód rzecznych, w szczególności występowanie znacznych okresowych wahań poziomu wód, odpowiedzialnych za sezonową zmienność poziomu wód gruntowych – wysoki poziom wód gruntowych wiosną i jesienią (możliwe zalewy), a bardzo niski w pełni lata. Zalecane jest ekstensywne użytkowanie kośne, z koszeniem późno w sezonie (zwykle jesienią) i nieregularnie (co kilka lat).

Łąki selernicowe *Cnidion dubii* (6440) – elementem niezbędnym dla zachowania siedliska jest naturalna dynamika cieku, tj. regularne cykliczne wezbrania i opadanie poziomu wód, zapewniająca występowanie okresowych wylewów, a następnie przesuszanie podłoża oraz ich ekstensywne użytkowanie.

Zbiorowiska niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510) – łąki kośne występują w dolinach rzecznych z reguły poza strefą zasięgu wysokich wód. W związku z powyższym nie są wskazane okresowe zalewy łąk. Istotne jest natomiast zachowanie odpowiednio wysokiego średniego poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki oraz ekstensywne użytkowanie łąkowe (koszenie raz lub dwa razy w roku, z reguły po rozpoczęciu kwitnienia roślin).

W Nadleśnictwie Miradz Plan Urządzenia Lasu przewiduje realizację zalesień na obszarze 169,73 ha wg Tabeli nr 1 (str. 16). Przedmiotowa Prognoza sporządzona dla ww. Planu nie omawia szczegółowo przewidzianych do zalesienia obszarów oraz nie określa przewidywanego oddziaływania tych zalesień na cele ochrony obszarów Natura 2000 utworzonych w granicach Nadleśnictwa. W związku z powyższym zagrożenie zalesiania np. potencjalnych siedlisk bytowania ptaków nie zostało wykluczone.

W stosunku do przewidzianych w Prognozie wskazań gospodarczych w Tabeli 32 dla gatunku bocian czarny *Ciconia nigra* w kolumnie „Uwagi, wnioski do Planu” błędnie zapisano możliwości wykonywania zabiegów leśnych poza okresem 1 marca – 31 sierpnia. W strefach ochrony całorocznej i okresowej zabronione jest prowadzenie niżej wymienionych działań bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska zgodnie z art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.):

- 1) przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- 2) wycinania drzew lub krzewów;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane,
- 4) z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;
- 5) wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Zaznaczam przy tym, że w odniesieniu do gatunków ptaków „strefowych” „ochrona strefowa” - to nie tylko strefowa ochrona wokół ich gniazd, ale również, takie gospodarowanie ekosystemami leśnymi, które pozwoli chronić ich potencjalne miejsca lęgowe. W kolumnie ww. Tabeli należy zawrzeć konkretne wytyczne dotyczące gospodarowania lasami Nadleśnictwa Miradz, które pozwolą na utrzymanie potencjalnych siedlisk lęgowych w dobrym stanie jakościowym i odpowiedniej wielkości (w tym miejscu należy określić jaki typ siedliska, drzewostanu preferują poszczególne gatunki, w jakich klasach wieku, jaki procent Nadleśnictwa zajmują te siedliska i jaki procent powinien być utrzymywany w celu zabezpieczenia populacji poszczególnych gatunków).

W Prognozie rozdział 5.6 pkt 6 ppkt „Ptaki”, „Wytyczne ochrony roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej” sprecyzowane są tylko dla bielika *Haliaeetus albicilla* i żurawia *Grus grus* (z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej).

Mając na uwadze zapisy art. 52 a ustawy o ochronie przyrody gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz ich siedliska, bądź jest prowadzona na podstawie kodeksu dobrych praktyk, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. Zapis ten nie odnosi się tylko do obszarów Natura 2000, gdzie celem ochrony są gatunki ptaków, lecz do wszystkich obszarów, na których gospodarka leśna jest prowadzona.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu jest już dokumentem przyjętym i obowiązującym, w związku z tym warunek, o którym mowa w ww. artykule dotyczący dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względów prawnych nie może być spełniony.

W związku z powyższym tut. organ proponuje przyjąć zasady postępowania w Nadleśnictwie, dzięki którym osiągnięty zostanie kompromis pomiędzy koniecznością zachowania gatunku (ptaków) i jego siedliska we właściwym stanie ochrony, a użytkowaniem lasu. Przy wyborze powierzchni, na których prowadzone będą prace leśne oraz podczas ich wykonywania należy zachowywać niżej opisane zasady:

- w sezonie zimowym, w oddziałach planowanych do użytkowania rębnego, przeprowadzić inwentaryzację gniazd ptaków drapieżnych i drzew dziuplastych, obserwacje nanieść na mapę i wykorzystać do planowania prac, uwzględniając ich lokalizację;
- przed przystąpieniem do prac, w okresie wiosennym należy przeprowadzić inwentaryzację ptaków, odnotować na mapie stanowiska lęgowe - wykorzystać do planowania prac, uwzględniając lokalizację miejsc lęgowych;

- rębnie zupełne z uwagi na swój charakter (całkowite usunięcie wyznaczonej powierzchni drzewostanu, zmiana warunków świetlnych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zrębem) wykonywać poza okresem lęgowym ptaków,
- w okresie lęgowym cięcia pielęgnacyjne prowadzić możliwie w drzewostanach niedojrzałych i najmniej żyznych – takie postępowanie, w warunkach niższego zagęszczenia ptaków w drzewostanach młodszych i uboższych, zmniejszy prawdopodobieństwo ewentualnego niszczenia gniazd i zabijania młodych ptaków podczas prac leśnych;
- w wydzieleniach, w których planowane jest wykonywanie cięć od marca do sierpnia, należy już w okresie jesienno-zimowym usunąć warstwę podszytu i podrostu z wyznaczonych szlaków technologicznych – pozwoli to na uniknięcie nieumyślnego niszczenia lęgów ptaków gnieźdzących się w tych warstwach (m.in.: rudzik, świstunka pokrzywnica, strzyżyk, słonka itp.);
- w drzewostanach starszych (od 80 lat) pozostawiać drzewa dziuplaste wraz z niezmienionym wokół nich otoczeniem w promieniu 10 metrów;
- w przypadku, gdy podczas cięć zostanie wykryte drzewo z gniazdem ptaków drapieżnych, sów i bociana czarnego, należy wstrzymać prace w wydzieleniu do momentu zakończenia lęgów, jeżeli jest to gatunek strefowy – zaprzestać wykonywania zabiegu i zgłosić strefę do RDOŚ;
- zabiegi niszczenia chwastów np. koszenie upraw, mogące zagrażać lęgom, należy przesunąć poza okres lęgowy ptaków.

Na skutek analizy Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Miradz wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Miradz, uprzejmie informuję, że opiniuję pozytywnie ww. dokument po uwzględnieniu w prowadzonej gospodarce leśnej wyżej przedstawionych uwag do Planu i przedłożonej Prognozy.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Michał Dąbrowski
Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody
Obszarów Natura 2000

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a